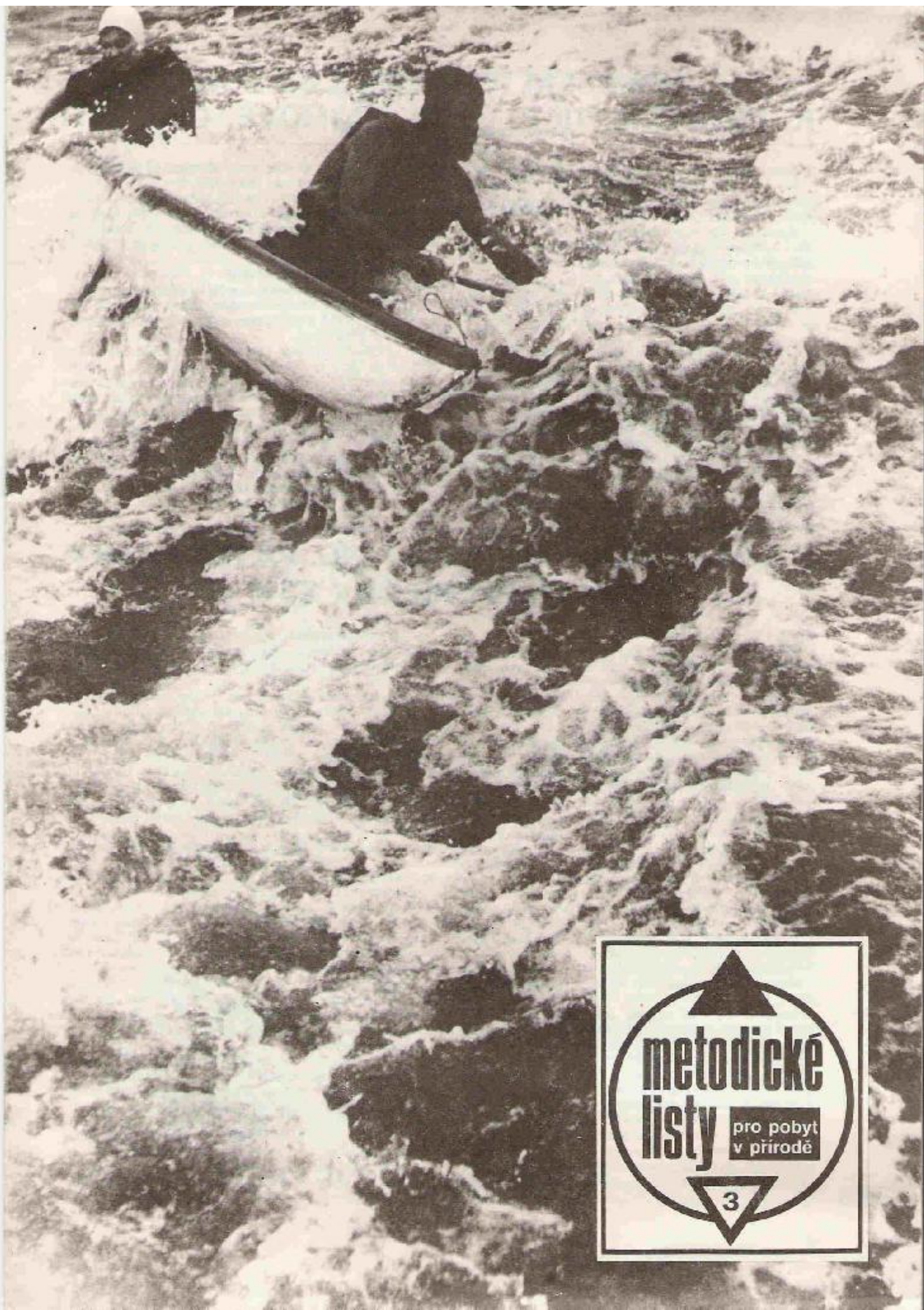

USNESENÍ IV. PLÉNA ČÚV SSM K PROBLEMATICE LETNÍ ZÁJMOVÉ ČINNOSTI

Plenární zasedání ČÚV SSM dne 16. 3. 1973 projednalo záměry SSM v ČSR při rozvoji zájmové, turistické, tělovýchovně branné činnosti v předfestiva-
lovém období a v létě 1973.

Konstatovalo, že v předchozích dvou letech se podařilo stanovit obsah letní zájmové činnosti SSM a uskutečnit mnohé zdařilé akce. Získali jsme další zkušenosti při prohlubování socialistické výchovy mladé generace rozmanitými formami zájmové činnosti. Byly vyškoleny další stovky organizátorů zájmové činnosti. Vzrostla materiální základna Svazu.

Objektivní rozbor dosavadních výsledků však ukazuje, že letní zájmová činnost se stala záležitostí jen části okresních výborů a základních organizací SSM. Také některé krajské výbory SSM nesplnily v této oblasti svou organizační a řídicí úlohu.

Význam letní zájmové činnosti základních organizací SSM, má-li být jejich práce skutečně zajímavá a pestrá, neustále poroste. V orgánech a organizacích SSM je proto třeba tuto objektivní tendenci všemožně podporovat, vytvářet kádrové, organizační a materiální možnosti pro to, abychom co největšímu

počtu chlapců a děvčat umožnili věnovat se turistické a tělovýchovně branné činnosti.

Zvláště letos, kdy mládež světa připravuje svůj X. světový festival udělejme vše pro to, aby také naše práce v letním období byla důstojným vkladem a příspěvkem k přípravě tohoto jubilejního setkání pokrokové mládeže.

To především předpokládá:

- zlepšit organizační a řídicí práci tak, aby letní zájmová činnost se stala záležitostí všech KV a OV SSM a především naprosté většiny základních organizací,
- připravit dostatek schopných organizátorů a vedoucích a soustavně s nimi pracovat,
- intenzivně využívat existujících zařízení Socialistického svazu mládeže i materiálně technické základny ostatních společenských organizací, zejména ČTO a Svazarmu a po vzoru svazáků okresu Opava organizovat hnutí za výstavbu a obnovu hřišť a sportovišť a dalších sportovních zařízení,
- úzce spolupracovat na všech stupních s Národní frontou a společenskými organizacemi, především s ČTO a Svazarmem.

Z DISKUSNÍHO PŘÍSPĚVKU ING. PAVLA KAFKY NA IV. PLÉNU ČÚV SSM

Soudruzi a soudruzi,

chtěl bych se stručně zmínit o některých zkušenostech, ale i problémech, se kterými se setkáváme při činnosti na úseku pobytu v přírodě.

Vrátím se nejprve k hodnocení loňské ústřední letní sezóny, protože jeho závěry jsou nám východiskem při přípravě sezóny nastávající.

V loňském roce prošlo akcemi, které na úseku pobytu v přírodě pořádalo oddělení zájmové činnosti ČÚV a Metodická rada pro pobyt v přírodě téměř 2000 účastníků. Kvalita jejich účasti nebyla vždy stejná. V uvedeném počtu jsou zahrnuti na jedné straně ti, kteří se například zúčastnili dvoudenního celostátního Setkání v lesích na Slunečné pasece u Pelhřimova a na druhé straně i ti, kteří prošli čtrnáctidenním ohněm zkoušek, přednášek a praktických cvičení na tábornických školách.

V podstatě zahrnujeme akce pořádané ČÚV SSM do pěti základních okruhů. Jsou to tábornické školy, semináře, soustředění atd.; experimentální akce, akce obsahově nové — netradiční, dále několik tradičních akcí a mezinárodní akce.

Tábornické školy a soustředění nám zajišťují výchovu instruktorského aktivu — ten čítá dnes cca 200 členů.

Experimentálními akcemi se chceme na základě do určité míry vědeckého přístupu dopátrat takových výsledků, které by nám byly zdrojem poučení při sestavování programových koncepcí, samotným instruktorům pomůckou při vlastním vedení akcí atd. Tyto akce jsou připravovány podle přesně stanovených zásad, návrhy scénářů stejně jako analýzy jejich výsledků procházejí opožděným řízením.

Akcemi novými — netradičními se snažíme formou příkladu zapůsobit na KV a OV, nakonec i ZO a ukázat jim, jak zajímavé je možno organizovat činnost na úseku pobytu v přírodě Socialistického svazu mládeže.

Akce tradičních máme několik a měly by být prostředkem k setkání organizátorů a zájemců o pobyt v přírodě a určitou manifestací úrovně, které SSM na tomto poli dosáhl.

Mezinárodní akce slouží především k získávání poznatků pro členy instruktorského sboru. Není možno tuto činnost rozšiřovat i pro další zájemce už jenom proto, že by docházelo ke zbytečnému suplování úlohy CKM. Je ovšem třeba, aby CKM, která má rozvětvený odborný aparát a dlouholeté kontakty se zahraničím, dosahovala v kvalitě programu a finančních nákladech alespoň srovnatelné úrovně s akcemi pořádanými na tomto úseku ČÚV SSM.

Pokud se vrátím konkrétně opět k loňské sezóně, byly v celé plejádě akcí zastoupeny všechny výše zmíněné typy. Je nutno říci, že celkový počet zajišťovaných akcí byl vzhledem k možnostem oddělení zájmové činnosti velmi vysoký. Přesto jsme obstáli se ctí. Aktiv instruktorů byl doplněn o řadu dalších velmi dobrých spolupracovníků. Výrazně jsme například pomohli popularizovat výborné pátkovské hry softbalu, když jsme uspořádali celostátní turnaj; výsledky našich experimentálních akcí vzbudily ohlas i na zasedání UNESCO k otázkám rekreace mládeže, účastníci naší Expedice Laponsko stanuli až za polárním kruhem, voňáci sjížděli divoké řeky v Rumunsku atd.

Jsme však toho názoru, že těžiště práce ústředního článku řízení nemá spočívat na pořádání akcí. V loňském roce jsme byli do zajištění tak vysokého počtu akcí víceméně donuceni nezájmem KV o pořádání akcí a využití instruktorů. S nezájmem jsme se však setkali i u okresních výborů, pro jejichž pracovníky jsme pořádali tzv. zkrácený kurs tábornické školy. Cílem bylo jednak seznámit pracovníky OV s náplní IŠ a cíli činnosti SSM na úseku pobytu v přírodě, ale i vyzkoušet a ověřit si jejich předpoklady pro

úspěšné řízení této oblasti činnosti. Jestli byl tento druhý cíl příčinou katastrofální neúčasti na soustředění si nejsme jisti a jsme přesvědčení, že letos bude situace podstatně lepší.

V letošní sezóně se tedy snažíme maximálně přenést váhu využití instruktorů na krajské výbory. Pro rok 1974 omezujeme počet ústředních akcí ještě více a chceme takto ušetřené síly vrhnout na pomoc krajům a v další fázi i okresům.

Máme řadu důkazů o tom, že mládež má velký zájem o pobyt v přírodě a jeho netradiční formy — např. na ústřední akci Fatranský projekt prima prázdnin, který byl kombinací pomoci zemědělským družstvům ve fatranských dolinách a vysokohorské turistiky, se nám přihlásilo 800 zájemců. Je tedy třeba hledat akce nové — neustrnout. Snažíme se podporovat tento vývoj jak jen je možné. Zmiňoval jsem zde již experimentální akce. Loni v listopadu jsme navíc uspořádali k těmto experimentům seminář s cílem vyjasnit si ve společnosti účastníků, instruktorů a organizátorů těchto akcí některé problémy. Vydáváme Metodické listy pro pobyt v přírodě, které jste zde všichni jistě dostali, jejichž prostřednictvím se snažíme předávat náměty a zkušenosti. V současné době například připravujeme vydání brožury s náměty na nejrůznější akce z oblasti pobytu v přírodě, které vypracovali naši instruktoři. Tuto brožuru chceme nabídnout především krajským výborům SSM s tím, že bychom zajistili i odborné vedení těchto akcí a tak sejmuli s jejich beder starost největší.

Je však třeba, aby krajské výbory zajišťovaly perfektně organizační stránku věci — vybavení, objekty atd. Měli jsme v tomto směru v loňské sezóně některé nedobré zkušenosti. Je s podivem, že se KV v některých případech postavily laxně i ke krajským tábornickým školám, které jsou vlastně zdrojem jejich vlastních pomocníků. Úkolem pracovníků aparátu je především vést kolektiv spolupracovníků — aktivistů. Schopnosti pro vedení takovéto týmové práce jsou pro pracovníky KV i OV nutným předpokladem pro zvládnutí úkolů, které jsou před ně postaveny.

Vedle této pozornosti kádrům je pro kvalitní činnost bezpodmínečně nutné vytvořit i dobrou mate-

riální základnu. Rád bych v této souvislosti zdůraznil, že vytváření dobrých materiálních podmínek nemusí být nutně spojeno s horentními náklady. Je to však zejména u různých tábornických a rekreačních základů věc dlouhodobé politiky dát jim charakter skutečně mládežnických objektů — to znamená, že budou mládeži přístupné i finančně. Budování často zbytečně luxusních objektů přináší potom sebou i vysoké provozní náklady a to se pak nutně projeví i v ceně pobytů nebo si vyžádá další finanční náklady formou dotací. Toto je jistě i problém kalkulace cen zájezdů CKM. Pokud si CKM nebude hledat a také vytvářet možnosti nejrůznějších cenových slev a preferencí, lacinějších forem cestování a ubytování bude se její nabídka rozcházet s možnostmi mládeže a popře tak svoji funkci jako mládežnické cestovní kanceláře — jedná se zde zejména o mezinárodní akce.

Rada mezinárodních akcí, které pořádalo oddělení zájmové činnosti ČUV SSM ukázala, že jsou v tomto směru dost dobré možnosti, že jejich vyhledávání je ale náročnější jak na vynaloženou námahu, tak i na cílevědomost a odbornost práce.

Dnes je naše společnost v takovém stádiu hospodářského vývoje, kdy může svým členům nabídnout mnohem více volného času než kdy jindy. Množství volného času se stává čím dál tím více měřítkem bohatství společnosti. Je však důležité, aby se zvyšování volného času nestalo ve svých důsledcích pro společnost přítěží a aby jeho využívání odpovídalo celospolečenským zájmům. V tomto ohledu musí u mládeže sehrát rozhodující úlohu její jednotná organizace — SSM.

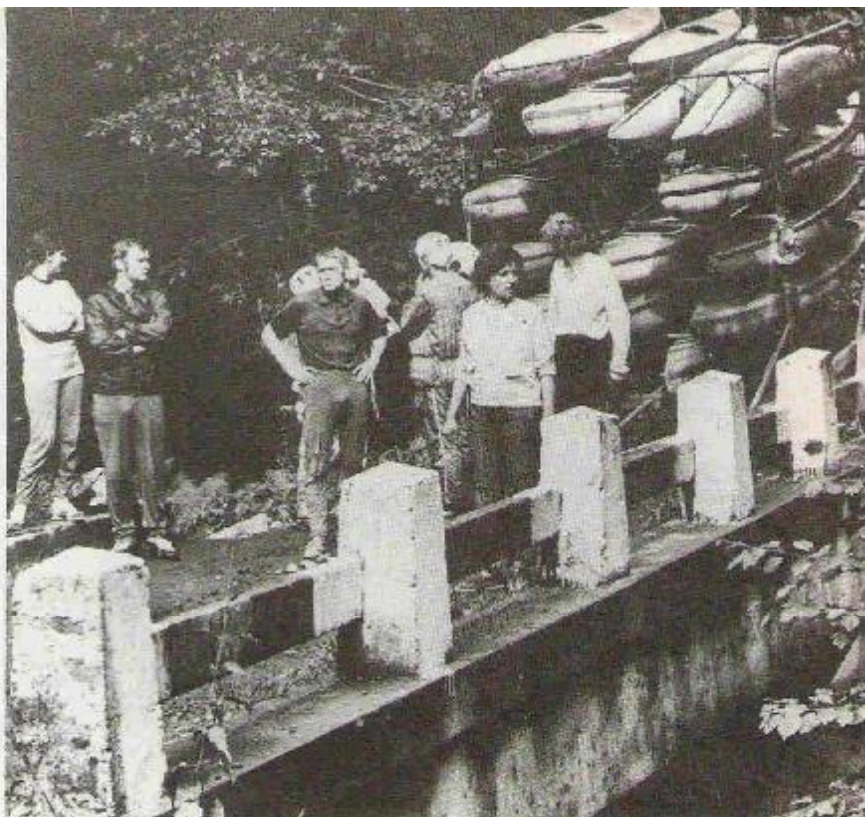
To však také předpokládá cílevědomou modernizaci činnosti. Tato modernizace by se však měla týkat především obsahu a formy činnosti a ne aby-
chom toto suplovali například již uvedenou „modernizací“ v podobě zbytečného luxusu.

Je třeba, abychom se v tomto úsilí všichni, spojili, abychom do plnění tohoto úkolu zapojili i ostatní společenské organizace, odborníky zabývající se profesionálně touto problematikou. Socialistický svaz mládeže by měl být centrem a koordinátorem těchto snah. Uvědomme si, že kvalita práce je vysokým politickým úkolem.

Foto Jaroslav Kvíd

VÍTE JAKÉ JSOU RUMUNSKÉ ŘEKY?

Že by bylo Rumunsko zaslíbenou zemí vodáků milujících divoké řeky, pocíty překonaného strachu z velkých vln, válců, kaskád a já nevím z čeho ještě, se říci nedá. Vlastně nedalo, protože Rumunsko bylo pro české vodáky zemí zcela neznámou. První výpravy na rumunské řeky odjížděly v roce 1970 a 1971. Byly to však víceméně jen zájezdy na „okouknutí“ vody a teprve rok 1972 přinesl doslova invazi na rumunské řeky. Také my, vodáci z České Lípy jsme se rozhodli pro společnou akci se zájmovým oddělením ČÚV SSM a po téměř roční přípravě jsme vyrazili do země nám málo známých vod.

Přípravy to nebyly lehké, protože informací bylo poměrně málo a jedině pardubičtí vodáci nám mohli něco prozradit o obtížnosti, vodnatosti a přístupnosti řek. Po těchto sporných informacích přišlo na řadu to další. Bylo nutné postavit několik nových lodí, nový vlek na lodě, zajistit výběr účastníků, připravit plán trasy a vybrat oblasti i řeky, zajistit dopravu, finanční podporu a přitom všem ještě najezdit co nejvíce obtížných řek na jaře u nás, aby nás v Rumunsku nemohlo nic překvapit. Zkrátka celá akce měla být vlastně expedicí. Takto jsme také k přípravě přistupovali a podle toho přidělovali úkoly jednotlivým účastníkům. Bohužel ne každý se zhostil v přípravě svého úkolu tak, jak si to představovalo vedení. Nakonec jsme vybrali 27 vodáků a připravili plán na splutí 10 řek. To vše i s cestou jsme chtěli stihnout za 16 dní. Vlastní odjezd byl stanoven na 30. června. Již samotná cesta autobusem s plně naloženým vlekem lodí byla nevšedním zážitkem. Postaral se nám o ni jednak náš řidič autobusu, který celou cestu jel pomaloučku, polehoučku, což ležlo na nezvy některým účastníkům. Nakonec jsme jim museli dát za pravdu, neboť hned na začátku jsme „chytili“ pěkné zpoždění. Navíc nám před Budapeští praskla pneumatika a tak jsme pak jeli bez rezervy. Nyní však již k samotným řekám.

Začali jsme na řece Crisul Repede, která protéká

západní části Karpat pohořím Mti Apuseni. V naší vybraném úseku se pak řeka odklání od silnice E 15 do hor, v Bucei se pak stáčí do pohoří Mti Padurea Craiului. V Bucei vede podél řeky prашná cesta, která však záhy končí. Dále je pak řeka již nepřístupná. Protéká vápencovou horninou s ostrými kameny, na kterých není nouze o proražení lodí. Ve vápenci pak vytváří řeka četné kaňony, které nám připomínaly trochu Prielom Hornádu. Krajínově jde o velice zajímavou řeku, která však v době našeho pobytu měla asi o 15 cm méně vody než bylo zdrávo. Celkově řeka není obtížná (WW II-III). Největší ne-

bezpečí tvoří ostré kameny na prudších spádech, pod kterými se voda rychle roztéká do šířky. Snad ještě 2—3 místa, kde se řeka zúží a voda tahá pod břeh. Na rozjetí poměrně výborná řeka. Říčku jsme jeli z Negreni do Vadu Crisului, což představovalo asi 30 km. Je proto třeba dobře časově kalkulovat, protože začnou-li posádky lepit lodě, splutí se značně protáhne.

Poté jsme se přesunuli asi o 300 km na východ do pohoří Mti Girgului a Mti Gurghiuui, kde dosti přišlo a panovaly tedy dobré vodní poměry. Tato oblast je vodácky jistě velmi zajímavá. Protéká zde hlavní řeka Mureșul, do které spadají z poměrně dosti vysokých hor (1700 m) velice pěkné přítoky s velkou sportovní hodnotou. Také turisticky je oblast dosti zajímavá díky zajímavým vesničkám a krásným karpatským lesům. Nakonec jsme si vybrali přítok Mureșulu říčku Ilu Mare. Jde o pravostranný přítok Mureșulu, který se vlévá v Lunca Bradului. Když jsme vyjžděli proti proudu po poměrně dobré lesní cestě, byla to prostě stále „jetelina“. Tak jsme jeli asi 7 km až k soutoku dvou potočků, kde se nám také podařilo otočit autobus a nahodit lodě. Za výborného vodního stavu obtížnosti III-IV jsme poznali překrásnou horskou říčku Ilu Mare. Četné velké spády, kaskády, padlé stromy, balvany a výrazná rozhraní nás značně namlsala na další řeky. Z Lunca Bradului jsme pokračovali dále po Mureșulu, který měl také hodně vody. V těchto místech je řeka široká asi 30—40 m, protéká sevřenějším údolím, s četnými skalkami, krajínově zajímavým. Její obtížnost je asi tak WW II a dá se jet i na otevřených lodích.

V této oblasti je jistě více zajímavých řek (Rastolita apod.), které se dají jistě jet, ale náš plán byl trochu jiný, takže přes značnou nevoli v řadách výpravy jsme se přesunuli opět dále na říčku Bistricionaru. Tato řeka se vlévá do jezera Bicaz, které bylo i naším pozdějším cílem. Úsek našeho splutí byl z Corbu do Poiany Grintes. Hezká řeka s obtížností II-III (mistry), která stojí za splutí. Protéká překrásným údolím, z kterého se otevírají zajímavé pohledy na vápencové hroty pohoří Mti Ceahlau. Říčku navíc ozvlášťují stále peřejky, nízké lávky, balvany, jizky, slepá ramena a dosti ostrá rozhraní proudů. Řeka je

vhodná i pro méně zdatné vodáky, kteří si však musí dát pozor. Podél řeky vede poměrně dobrá asfaltová silnice, která však se někde vzdaluje od řeky.

Dále jsme měli v plánu říčku Bistritu, která také vtéká do jezera Bicaz, ale rozhodli jsme se přesunout přímo až k přehradní hrázi jezera, kde jsme asi ve vzdálenosti 1 km od hráze našli hezké tábořiště. Po prvních řekách bylo třeba spravit rozbité lodě, opravit ostatní materiál a také autobus bylo třeba trochu prohlédnout. V jezeře Bicaz je překrásné koupání a také okolí jezera nedalo některým spát a vyšli na jednodenní výšlap, aby se vrátili s tím, že viděli medvěda, což jsme jim všichni uvěřili.

Pod přehradní hrází leží hezké lázeňské městečko Bicaz, kam také přitéká z pravé strany říčka téhož jména. Pramení v pohorí Mti Ceaglau a v horní části si vytvořila velice divokou soutěsku, která je pro obrovské spády a balvany nesjízdná. Soutěskou prochází silnice, kterou jsme však ze zajímavosti absolvovali po svých (divoká říčka, vysoké skály — no prostě naši fotografové si přišli na své). Výprava absolvovala z říčky asi posledních 13 km, z nichž prvních 7 bylo asi obtížnosti II. Řeka se v těchto místech rozlévá, tvoří četná ramena a má docela svižný spád. Posledních 5–6 km jely pak jen některé posádky. Říčka náhle vstoupí do sevřenějšího údolí. Jde víceméně o dolní soutěsku Bicazu, která začíná pastičkou v podobě traverzy přes řeku, špatně viditelnou. Pod ní je úsek obtížných kaskád, který končí u vysokého jezu (přenést zprava). Tento úsek má jisté hodnotu IV–V a za vysoké vody bude možná ještě obtížnější. Po přenesení jezu jsme pokračovali ve splutí. Opět spády, kaskády, prahy, balvany a válce. Teprve v městečku u mostu je všemu konec a je možno si oddechnout. Pod vysokým jezem jsou ještě asi dvě velice obtížné kaskády, které je možno s prohlédnutím projet. Řeka patřila k jednomu z nejlepších zážitků na které si výprava prověřila i zabezpečení ze břehu. Podél řeky vede výborná silnice. V oblasti je ještě jedna zajímavá říčka, která má také stejnou hodnotu: Iarcuul.

Z této oblasti následoval dlouhý přesun na řeku Olt, do lázeňského městečka Tusnad Bai. Také Olt měl dostatek vody, neboť tato západní část východního hřebene Karpat byla na srážky bohatá. Námi sjetá část vedla krásnou zalesněnou horskou průrvou, která později přechází do otevřenějšího údolí. Při splutí nás zastihla průtrž mračen, takže jsme poznali co je břehovka. Vodočet v Malnasu ukazoval 165 cm (vodočty je na řekách velmi málo). Na Oltu jsou četné jezy poměrně dobře sjízdné. Pod jedním jezem POZOR! Levé koryto Oltu končí u neprůjezdné skály pod kterou voda táhne. U všech jezů doporučujeme prohlídku. V poslední části (před Malnasem) je koryto dosti zarostlé vrhami a po výjezdu z takové houštiny často následují nepříjemné víry a rozhraní. Obtížnost řeky WW II–III. Za stavu, který jsme měli, určité WW3. Silnice řeku nedoprovází.

Z Malnasu jsme se potom přesunuli přes Brašov do pohorí Mti Bucegi do známého zimního střediska Sinaia. Zde bylo naším cílem splutí říčky Prahovy, která podle zpráv má hodnotu V–VI. Protože ne všichni měli odvahu, vydala se část výpravy na pěšárnu a vystoupila na Furnici (2102 m). Celkem šest lodí se pak vydalo na Prahovu. U Sinaie odchází veškerá voda náhonem a následuje asi 1 km suchý úsek, který za vody musí být dosti hodnotný. Po návratu z náhonu je řeka opět sjízdná. Zajímavou se však stává až za Sinaii (splutí jsme začali u silničního mostu přes řeku). Zpočátku se nezdá řeka obtížná. Najednou se řeka dostane do břidlicové soutěsky a opravdu nám potvrzuje svou obtížnost. Obtížnost WW 4–5 potvrzují kaskády, balvany, válce. Asi ve dvou místech 6. Podél řeky vede železnice. Za železničním mostem před vesnicí Comarnik je jedna neprůjezdná soutěska,

kteřou je nutné přenést. Až do vesnice opět kaskády, válce, balvany. Ve vesnici je pak další soutěska, kterou jsme však již nejeli. Po prohlédnutí a zajištění je sjízdná. Praha byla vrcholem celé akce. Je přístupná pouze dobrým vodákům a dobře sježděným posádkám. Některé úseky je třeba prohlédnout, abychom se vyhnuli zbytečným nepříjemnostem. Jinak pro slabší posádky doporučuji jet na vypůjčené lodi!

V této oblasti, která již leží na černomořské straně Karpat, bylo daleko méně vody a leží asi ve srážkovém stínu. Další vhodnou řekou ke splutí zde bude i říčka Ialomita.

Dále jsme pokračovali na říčku Terc. Říčka je poměrně nezajímavá s neustálým porostem, no zkrátka „vrbárna“. Jeli jsme ji z Branu a asi po 6 km jsme jízdu přerušili, protože jsme se rázem ocitli před vojenským prostorem, do kterého se nám moc nechtělo. Říčka nestojí za splutí.

Z Tercu jsme pokračovali dále do Fagaraše, kde naším cílem byla říčka Dimbovita. Z velmi dobré asfaltové silnice jsme odbočili v Podulu asi 200 m za mostem doprava na prašnou cestu, abychom vyjeli asi 8 km proti proudu Dimbovity. Splutí jsme začali v obci Saticul de Jos. Řeka protéká velice zajímavými vápencovými kaňony a připomíná Hornád. Některé soutěsky jsou opravdu velmi pěkné. Řeka je stále přejeznatá obtížnosti WW 2–3. V některých místech za větší vody i 4. Důležité vodočty pro splutí Podul 50, Rucar 120. My jsme jeli za stavu 55, ideální by bylo asi 80. Řeku doporučujeme všem dalším výpravám, zvláště pro její velmi hezkou krajinu, okolí a čistotu vody. Pod Rucarem řeka ztrácí na zajímavosti.

V pohorí Mti Cibinului pramení další říčka: Sebesul. Doporučujeme jet úsek Sasiori-Sebes (10 km). V době našeho pobytu byla právě silnice podél řeky ve výstavbě a nedalo se jet výše. Říčka není náročná a je vhodná i pro otevřené lodě. Zde bychom chtěli upozornit na skutečnost ve značení silnic na mapách. Silnice značené v mapách jako vedlejší jsou často ve výstavbě anebo dosud neexistují. Je tedy se vždy lépe informovat na stav silnice. Jednou z posledních řek byla Iara, která pramení v Muntele Mare pod horou stejného jména (1827 m) a pod Buru se vlévá do Arieşulu. Typická horská říčka, kamenitá a přejeznatá. Teče v hlubokém zalesněném údolí, které se u Buru otevírá. Přístupová silnice je dobrá. Jet úsek Sarduc-Buru, který je dlouhý asi 6 km a má obtížnost WW 3, za vyššího stavu možná více. V Buru se pak Iara vlévá do Arieşulu, který byl též poslední řekou, kterou jsme sjeli v Rumunsku. Arieşul vzniká u městečka Cimpeni soutokem Arieşulu Mare a Arieşulu Mic. Pramení v Mti Bihorului a pod městem Ladus se vlévá do Mureşulu. U Buru je jeho tok již dosti široký, ale stále přejeznatý a rychlý. Zde se také již otevírá sevřené údolí a řeka je obtížnosti WW I–II. Lze ji jet na otevřených lodích. Délka sjetého toku 20 km (Buru – Turda). Po celé délce vede výborná silnice.

Závěrem k popisovaným řekám. Podíváme-li se na mapu Rumunska, tak zjistíme, že vodnatost země je taková, že málo komu se podaří pojezdit v Rumunsku všechny pěkné říčky a potoky. Naše výprava chtěla vytypovat vhodné oblasti, které by bylo dobře vodáky podrobněji prozkoumat. Také dělat výpravy na tak rozsáhlé území není nejvhodnější. Bylo by lépe lokalizovat nyní další akce do menších vytypovaných oblastí, které skýtají další bohaté možnosti pro vodácké využití. Jen namátkou přichází v úvahu oblast řeky Mureşul, oblast Bicazu, oblast Bucegi. Zajímavé budou i oblasti východních Karpat atp.

Rozhodně však rumunské řeky uspokojí každého vodáka a poskytnou mu jistě i další možnost objevování nových řek.

Foto Jaroslav Kvíd STANISLAV VALDMAN

GYMNASION

Foto Zdeněk Thoma

Část druhá — ATMOSFÉRA

Atmosféra může mít nejrůznější podobu a povahu a tvar. Někdy je to vodotrysk či ohňostroj a někdy balvan. Někdy bystřina a jindy močál. Atmosféra může vlat jak záclona, kmitat jak motýl, sjíždět jako blesk anebo padat jako lavina.

Většinou ji pomáhají dělat lidé. Na Gymnasionu i všude jinde. Jsou mistři atmosféry, umí ji vytvářet a vtahovat do ní jiné. Nejtěžší bývá vždy začátek. Je to jak při seanci. Než se do pokoje dostaví první duch, trvá to dlouho, ale ráno, když se spiritisté rozcházejí, je duchů plný byt.

Atmosféru na Gymnasionu vytváří prostředí, instruktoři a program spolu se svými zvláštními systémy. Atmosféra zde není jedna

a táž. Mění se. Je přímo úměrná náladám většiny osazenstva. Nemůže zde existovat sama o sobě, bez lidí a jejich nálad. Je pravda, že působí na nálady a ony ji pak zpětně vytvářejí.

Účastník si to však málokdy uvědomuje. Je jejím zajatcem a to do té doby, dokud na něj atmosféra působí. Jakmile však působit přestane, uvědomuje si svou dřívější situaci a hledí na ni kritickým pohledem. První večer bývá vždy velkou zkouškou instruktorů. Účastníci se již sjeli, prohlídli si přenádherné prostředí lipnického tábornického střediska a většinou jsou jím nadšeni. Představy tu překonává skutečnost, což je nevšední poznatek.

Přišel čas seznámit se a vysvětlit pravidla. Tady je nutno vše předem promyslet a připravit. Účastník musí být šokován přehráli nejrůzněj-

ších programů a systémů. A už tady musí cítit, že bude spoluvůrcem všeho dění, že nebude pouhým divákem či spotřebitelem. Musí mu být vysvětlena role, kterou má sehrát a v níž musí být místa pro improvizaci. Je-li role vysvětlena, znamená to, že zde dochází k prvnímu významnému kroku, instruktor přechází na úlohu jednoho z účastníků s právem řídit celkové dění Gymnasionu ve chvílích, kdy to situace bude vyžadovat.

Předpokladem úspěchu je, že instruktor bude znát kromě své nové role i mnoho o samotných účastnících, o každém z nich i o celku, a také o tom, co by se dalo nazvat psychickou akustikou.

Může být dobrá, tak jako její sestra fyzikální, ale může také svádět k omylu, je proměnlivá, vždycky proměnlivá, protože svět je pro-

měnlivý a to co včera odrážela tichem, vrací dnes všeobecným veselím.

Požaduje. Chce slyšet své vlastní pocity, zformulované ve vtip a to, co jenom tuší nebo to co by se sama obávala vyslovit, chce mít vysloveno. Slyší to co slyšet chce, ozvěnou vám vrací to, co jste říci nechtěla nefektně.

Psychická akustika má své vlastní znalosti, své vědomí, tak jako akustika fyzikální má zase vlastní podmínky, které ji činí lepší nebo horší.

O první rozruch úvodního večera se zcela zákonitě postará tzv. systém popularity, systém který je přímo původcem atmosféry, kterou je Gymnasion pověstný.

Každý účastník zde totiž obdrží kartu, která je rozdělena do 130 čtvercových polí, to proto, aby každý účastník mohl každý den disponovat těmito deseti čtverečky. Jak?

Každý má právo jak jsem se již zmínil, denně použít deset čtverečků, které může rozdělit mezi ty účastníky akce, kteří si získali jeho respekt ať již sportovním výkonem, výstupem v Burze či celkovým chováním. Každý účastník může získat libovolné množství denního „přídele“ čtverečků. Jejich rozdělování je prováděno každý večer po celou dobu akce. Každý čtvereček podle potřeby rozstřihá a označí je jmény těch, pro které jsou určeny a vhodí je do předem připravené krabičky.

Každodenní sčítání čtverečků provádějí instruktoři a jen oni jsou seznamováni s tím, jak ten či onen účastník na tom se svou popularitou u ostatních je, a to až do posledního dne Gymnasionu.

V tento den je proveden celkový součet čtverečků u všech účastníků. Jména prvních deseti, „nejpopulárnějších“ účastníků Gymnasionu, jsou pak vyhlášena veřejně. Ostatní mohou do výsledkové listiny

nahlédnout individuálně. Celý tento systém, který je založen na zásadách sociometrie je hnací silou celé této akce.

Některé účastníky se mu brání, nevěří v jeho přirozenost, domnívají se, že v honbě za popularitou se ztratí kouzlo akce, ale i přirozenost v mezilidských vztazích.

Seřazení však ukazuje, že je tomu právě naopak, že pomocí tohoto systému může člověk zjistit řadu zajímavých věcí o sobě, o své úloze mezi ostatními, o svých nedostacích, o svých dobrých a špatných vlastnostech. Počáteční nedůvěra k tomuto systému je časem vystřídána jistou opatrností a postupem času téměř každý přijímá pravidla hry. I když se několikrát během akce kdosi ozve „že mu nezáleží na tom, kolikrát v žebříčku popularity bude“, není posledního dne ani jednoho člověka, který by se nezajímal, které místo mu bylo ostatními určeno. A mnozí bývají překvapeni příjemně a někdy i nepříjemně. I tady musí instruktor ovládat situaci, střežit atmosféru. Je potřeba umět vysvětlit proč ten či onen asi skončil na tom či onom místě.

Je-li zapotřebí, pak je nutno povzbudit, znovu vše rozebrat a poukázat na slabiny systému, vždyť každá skupina má svá měřítka popularity, člověk zde populární může jinde jen s vypětím sil zápasit o přízeň. Vše je nutno uvést na správnou míru — představy i vědomí.

Napsal jsem na začátku, že atmosféru pomáhají dělat lidé, musí však být přítomni. Živá přítomnost je poutem. Dobrým poutem — těm, kteří ji vytvářejí i těm, kteří ji vytvářet pomáhají.

ALLAN GINTEL

(příště: Lipnická čítanka)

Foto Zdeněk Thoma

VYSOKÉ TATRY

nejmenší velehory na světě, v mnohém zvláštní oproti svým mocnějším sestrám a bratrům.

Náhle se zvedají žulové vrcholy, hřebeny a rozsochy z kotlin. Svírají ve svém klínu prosluněné doliny s gobelíny trávy, květů a lesů ozdobené safírovými dýmáky ples, opásané kleči, morénami a skalinami prahy. Cudně se halí do náručí mlh nebo dávají rozezvučet tisícům ozvěnám tympánů hromů. Vycházky a vysokohorské túry v nich jsou jako narkotika, ke kterým se vrací každý, kdo je pozná. Symfonie ticha s pasážemi, kde sólo má vítr v doprovodu hučení bystřin, jejichž harfy drnčí pěnou, smýčce větví smrků a limb v archestřích štůů, příroda ve své hrubé, ale přesto nejkrásnější podobě.

Pojďte s námi tyto krásy znovu objevovat. Přijďte na tábořiště — Štrbské lúky, rozbijte zde svůj kemp a s lidmi, kteří mají rádi přírodu, můžete vidět všechnu tu nádhuru a prožít mnoho krásného nejen na vysokohorských chodnících, ale i u táborových ohňů.

Akce, na kterou Vás zveme, má název „II. týden vysokohorské turistiky“ a pořádá ji Český svaz turistů spolu s oddělením zájmové činnosti ČUV SSM ve dnech 25. 8.—2. 9. 1973.

Přihlášky zašlete na adresu:

Václav Přikryl

Jilová 3

772 00 Olomouc

● STRUČNĚ

- Novým členem Metodické rady pro pobyt v přírodě TK ČUV SSM byl jmenován PhDr. Martin Matějů.
- Největší zájem ze zimních akcí ČUV SSM na úseku pobytu v přírodě zaznamenal Přebod Slovenským Rudohorám.
- V březnu se uskutečnilo jednání mezi zástupci ČUV a SÚV SSM o některých otázkách vzájemné spolupráce na úseku pobytu v přírodě v roce 1974. Projednány byly i podklady k připravovanému plenárnímu za-

sedání ÚV SSM k otázkám tělesné výchovy v SSM.

• Letošního III. ročníku letní ústřední tábornické školy na Sluneční pasece u Pelhřimova se zúčastní též dva členové finské organizace Suomen Latu.

• Ing. Pavel Kafka, člen TK ČUV SSM a člen Metodické rady pro pobyt v přírodě vystoupil v diskusi na IV. plenárním zasedání ČUV SSM. Ve svém diskusním příspěvku se zabýval problematikou SSM na úseku pobytu v přírodě.

• MUDr. Jan Brůthans a Zdeněk Thoma, členové pomocných orgánů MR, odjedou koncem srpna na Mezinárodní budovatel-ský tábor do Japonska.

• ZO SSM Zbiroh se stala vedle ČUV SSM a Svazu softballu a baseballu spolupředatelem II. ročníku softballového turnaje.

• KV SSM Západočeského kraje uspořádal v letošní zimní sezóně svou první zimní

tábornickou školu za vedení člena IS Jaroslava Kvída.

• Koncem listopadu vyjdou skripta k zimním tábornickým školám SSM. Na jejich zpracování se podílí skupina instruktorů zimní činnosti členů IS.

• Téměř celou zimní sezónu se budou na Chatě pod Borůvkou v příštím sezóně střídát účastníci zimních sportovních škol, které zde uspořádají OV SSM za odborného vedení členů IS.

• Celkem 15 členů IS ČUV SSM se letos zúčastnilo pod různými hlavičkami letošního ročníku krkonošské „sedmdesátky“, kterou uspořádal Slovan ÚV ČSTV.

• Spolupředatelem letošní experimentální cyklistické akce TOUR 73 se stal časopis „Zápisník“.

• Ing. Hilda Dostrašilová a ing. Jan Pleticha, členové vedení IS, odjedou koncem září na expedici Českého svazu turistů do Tunisu.

Dáša Čamrová

Instruktor samaritán

Rozmlouvá:
Jaroslav Kvíd

Tak dlouho chodil Jaroslav Kvíd s třetí čepičkou naší instruktorské ankety, až našel konečně tu správnou hlavu.

Dáša Čamrová, již 22letá, přesto stále svobodná členka Instruktor-ského sboru ČUV SSM byla obdařena čapkou s červeným křížem, odznakem to samaritánství.

V občanském povolání pečuje v ústřední výzkumné laboratoři českých čokoládoven o kvalitu čokolády a tím i o růst obezity našeho národa. Z pocitu viny potom prohání svoje konzumenty po lukách i stránkách, aby zachránila, co se dá.

Co říkáš své nové povinnosti nosit na akcích Instruktor-ského sboru tuto redakční čepičku?

„Krutá zima není ještě zdaleka u konce, a tak ji snad užiji. Chybí ovšem chlopně na uši.“

Přednášíš první pomoc, obvazuješ zraněné hrdiny a prý jim dokonce látaš i ponožky.

Přihlédneme-li ke skutečnosti, že se dostávám na akce s takovými nelidy formátu Ády Almássyho a Jardy Kvída, pak se i normální kru-fas jeví jako boží člověk. Je povinností každé ženy, aby zmírnila utrpení frekventantů všemi dostupnými prostředky.“

Dokážeš být někdy přísnou? Kdy a jak to děláš?

„Samozřejmě. Nejlepší by byla názorná demonstrace. Třeba frekven-tant odmítá stravu, ať už z důvodů nestravitelnosti, gurmánské zhýka-nosti, či jiného důvodu, je třeba zakročit. Proč? Takto zeslabený jedinec nekryjící svoji kalorickou spotřebu se stává nutně ohrožitelem dobrého zdatu jakéhokoliv podniku. V tomto případě bych si počínala následov-ně: pro zachování dotyčného při životě bych použila vyšší formy — momentu překvapení. K nepoznání změním hlas, mimiku i gestikulaci, vše koordinovaně stupňuji, až nešťastník přivyklý dobrotivé tváři samaritánky otevře ústa v užaslé ÁÁÁÁ. Dva pochopové přiskočí a oběť žije až do úplné kalorické saturace.“

Jak se ti líbí Metodické listy a co bys chtěla nalézat v příštích číslech?

„Myslím, že prožívají obrození a přála bych redakci, aby ji počáteč-ní elán vydržel. Více informací o formách činnosti cizích organizací podobného charakteru z jejichž zkušeností bychom mohli ledacos uplat-nit i v našich podmínkách.“

Ústřední výbor Socialistického svazu mládeže vyhlásuje na základě iniciativy řady mládežnických kolektivů, základních organizací a pionýrských skupin pro jednotlivce, mládežnické kolektivy, základní, okresní a krajské organizace SSM, pro všechny pionýry, oddíly, sku-piny, okresní a krajské rady PO SSM u příležitosti X. světového festivalu mládeže a studentstva v Berlíně

SOUTĚŽ O FESTIVALOVÝ KVĚT

Získat jej může každý, kdo na počest 25. výročí Února a X. jubí-lejního festivalu mládeže a student-stva splní svůj přijatý závazek a přis-pěje svým dílem k úspěchům třetí-ho roku páté pětiletky, k rozvoji pestré, bohaté a všestranné činnosti SSM a naší PO. Ten, kdo se nebude na svém pracovišti, ve škole i v oso-bním životě spokojovat s průměrný-mi výsledky, bude si klást stále nové, náročnější a reálné úkoly — kdo bude překonávat sám sebe, po-máhat nezištně svým kamarádům a pracovat novými formami a me-todami.

Na všech pracovištích se nám na-bízejí možnosti, jak soustavně po-máhat zvyšovat efektivnost a kva-litu výroby a zlepšit úroveň slu-žeb. Je v našich silách přispět k pl-nému využívání pracovní doby, strojů a zařízení, energie, surovin a materiálů. I na nás záleží, jak se podaří snížit rozestavenost, zkrátit lhůty výstavby a uvádět do provozu nové kapacity včas a v požadované kvalitě.

Tyto úkoly kladou vyšší nároky na vzdělání a kvalifikaci každého z nás. A budou rok od roku vyšší. Připravujeme se na ně nejen ve školách a v učilištích, ale všude tam, kde žijeme a pracujeme, proto-že to, co dnes považujeme za špičku, bude za čas sotva průměrné.

Soutěž o Festivalový květ nava-zuje na soutěže, které již připra-vily některé okresní a krajské vý-bory. Jejím prostřednictvím chce-me rozvinout širokou aktivitu jednotlivců, kolektivů, svazáckých organizací a pionýrských skupin v duchu výzvy federální vlády a Ústřední rady odborů.

ZÁSADY SOUTĚŽE O FESTIVALOVÝ KVĚT

Vyhlašujeme ji pro:

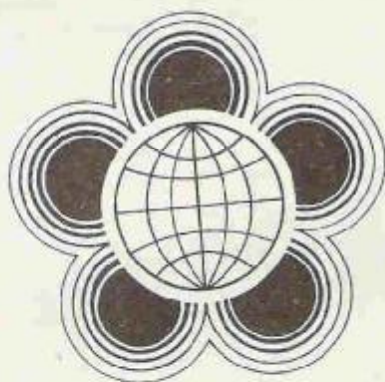
a) **jednotlivce**, kteří na počest 25. výročí Února a X. světového festivalu mládeže a studentstva přijmou závazek ke splnění a překročení úkolů roku 1973. Všichni, kteří jej splní a předají svému závodu, škole, učilišti, své svazácké organizaci nebo obci vyšší hodnoty, než je jejich běžná povinnost, získají Festivalový květ. Udělí jej okresní výbor na návrh základní organizace.

— **všem pionýrům a jiskrákům**, kteří vykonávají úspěšnou činnost na počest 25. výročí Února a X. festivalu, bude udělen OR PO SSM na návrh oddílů a skupinové rady Festivalového květu (stužka). Oddíly obdrží na doporučení vedení pionýrské skupiny diplom s Festivalovým květem. Hodnocení bude provedeno v červnu a září 1973;

b) **mládežnické kolektivy a brigády socialistické práce**, které na počest X. světového festivalu mládeže a studentstva přijmou závazek k zefektivnění a zkvalitnění výroby, zavedení nových racionálních metod a forem práce, k hospodárné spotřebě energie, materiálů a účelnému využívání strojů, zařízení i základních fondů v průmyslu i zemědělství. Všechny, které je splní a přinesou prokazatelné hodnoty navíc, získají diplom s Festivalovým květem, a všichni členové kolektivů odznak Festivalového květu. Udělovat je bude OV SSM na návrh základní organizace, celozávodního, podnikového výboru s potvrzením závodu, JZD, ČSSS o dosažených výsledcích. Diplomy Festivalového květu budou udělovány v červnu a říjnu 1973 a v lednu 1974;

c) **řešitelské týmy rad mladých odborníků, kroužky studentské vědecké a odborné činnosti a kluby mladých zemědělských odborníků**, které přijmou závazek, jenž přispěje k racionalizaci i modernizaci výroby a k technickému rozvoji závodu, JZD, ČSSS nebo vyřešení tematického úkolu. Za úspěšné splnění závazků získají všichni členové řešitelských týmů odznak Festivalového květu. Po posouzení v okresní radě mladých odborníků jej bude na návrh základní organizace, celozávodního, podnikového, celoškolského, fakultního výboru udělovat OV SSM. Hodnocení bude provedeno v červnu a pak v říjnu až prosinci 1973;

d) **členy hlídek a štábů Reflektoru mladých**, jejichž činností dojde v závodě, JZD, ČSSS, škole nebo v místě bydliště k odhalení ne-

dostatků a jejich plnému odstranění. Tito soutěžící získají odznak Festivalového květu. Udělovat jej bude OV SSM na základě návrhu základní organizace, celozávodního, podnikového, celoškolského a fakultního výboru s potvrzením závodu, JZD, ČSSS, školy, učiliště, národního výboru o dosažených výsledcích. Hodnocení bude provedeno v červnu a pak v říjnu až prosinci 1973;

e) **základní organizace SSM**, které uzavřou na počest 25. výročí Února a X. světového festivalu mládeže a studentstva závazek k rozvoji pracovní iniciativy, ideově výchovné a zájmové činnosti, na pomoc PO SSM, přijmou konkrétní úkoly pro pomoc vědeckotechnické revoluci a budou soustavně i cíle- vědomě plnit a překračovat kritéria soutěže, jež pro jednotlivé typy základních organizací stanoví OV SSM. Těm základním organizacím, které tyto podmínky splní, udělí okresní výbor diplom s Festivalovým květem. Nejlepší základní organizaci bude v červnu a v říjnu 1973 a v lednu 1974 udělen putovní prapor OV SSM;

— **všem pionýrským skupinám**, které splní a překročí své závazky k 25. výročí Února a k X. světovému festivalu mládeže a studentstva udělí OR PO SSM Festivalovou stužku k praporům pionýrských skupin. Hodnocení bude provedeno v září až říjnu 1973. Stejným způsobem bude udělován Festivalový květ kolektivům pionýrských pracovníků;

f) **okresní organizace SSM**, které budou soustavně plnit závěry I. sjezdu SSM podle přijatého plánu práce. Hodnotit se bude všestranný rozvoj činnosti na počest X. světového festivalu mládeže a studentstva, splnění úkolů pro Fond solidarity. KV SSM udělí putovní

prapor nejlepší okresní organizaci a diplomy s Festivalovým květem těm okresním organizacím, které úspěšně splní úkoly uvedené v plánu práce okresního výboru pro letošní rok. Za mimořádné výsledky v činnosti udělí ČUV a SÚV SSM putovní prapory a věcnou odměnu nejlepším okresním organizacím z ČSR a SSR. Hodnocení bude provedeno v červenci a v říjnu 1973 a v lednu 1974;

— **nejlepší okresní organizaci** PO SSM udělí KR PO SSM na základě dosažených výsledků Festivalovou stužku k praporu okresní organizace. Hodnocení bude provedeno v září až říjnu 1973;

g) **krajské organizaci SSM**, která bude nejlépe uvádět do života závěry I. sjezdu SSM na základě svého plánu práce, udělí ÚV SSM putovní prapor. Hodnotit se bude všestranný rozvoj činnosti krajské organizace a splnění úkolů pro Fond solidarity. Těm krajským organizacím, kterým se podaří splnit přijatý plán práce pro letošní rok, udělí ÚV SSM diplom s Festivalovým květem. Hodnocení bude provedeno v červenci 1973 a v únoru 1974;

— **organizacím SSM v ozbrojených silách** budou udělovány Rudé prapory ÚV SSM za výsledky v bojové a politické přípravě na počest 25. výročí Vítězného února a X. světového festivalu;

— **nejlepší krajské organizaci PO SSM** udělí ÚR PO SSM na návrh české a slovenské ÚR PO SSM Festivalovou stužku k praporu krajské PO. Hodnocení bude provedeno v říjnu až listopadu 1973.

Festivalový štít může udělit ÚV SSM na základě svého rozhodnutí nebo na návrh ČUV, SÚV a KV SSM těm soutěžícím jednotlivcům, kolektivům i organizacím, pionýrským oddílům a skupinám, které v průběhu festivalového roku dosáhnou mimořádných výsledků a prokáží příkladné pracovní hrdinství a obětavost.

Jednotlivcům, kolektivům, základním organizacím, okresním a krajským výborům, pionýrským oddílům a skupinám budou za mimořádné výsledky v předfestivalové aktivitě udělovány orgány SSM a PO SSM i další svazácká a pionýrská vyznamenání. Jednotlivci, zástupci mládežnických kolektivů, organizací a pionýrských skupin, které v soutěži dosáhnou nejlepších výsledků, budou vybráni do Vlaků družby, které na sklonku letošního roku navštíví Sovětský svaz.

HRAJTE RINGO

Tuto hru znají mnohé národy již odedávna. Vrhání a chytání kolečka bylo populární na lodích jako „ring-tenis“.

Není to tedy novinka. Ale dosud neexistovala jednotná pravidla hry, nebylo ani speciální nářadí, určené pro tuto hru.

Toho všeho se ujal nadšený obdivovatel nové hry, autor názvu a tvůrce pravidel, iniciátor výroby koleček a propagátor ringa — známý polský šermíř Włodzimierz Strzyżewski.

„Ringo“ to je celá lehká atletika: běh, vrhy a skoky plus technika, blesková reakce, přesnost a vůle zvítězit, podporovaná trénovaností organismu, automaticky získávanou během hry.

Hru podpořil též svojí autoritou doc. dr. Zenon Ważny, ředitel Institutu sportu ve Varšavě. Řekl:

„Ringo je výborným doplňkovým sportem, stejně jako sportem samostatným. Mohu potvrdit, že ringo rozvíjí schopnost rychlé reakce, koordinace pohybů, fyzickou zdatnost a pohyblivost — a to jsou rysy, potřebné pro člověka současného stupně civilizace.“

Pravidla hry:

1. Hra RINGO se hraje dutým gumovým kolečkem o průměru 17 cm, a 16–16,5 dkg těžkým.
2. Při jednoduché hře i při dvouhře hrají závodníci na hřištích 6×6, 8×8 nebo 9×9 m, přičemž lano (nebo síť) dělící obě hřiště je — na základě dohody mezi hráči — zavěšena ve výšce 220–240 cm.

3. Při dvouhře je rozestavení hráčů libovolné, ale každý hráč rozehrává své vrhy sám, bez přihrávání.

4. Hra je započata podáním (servisem) jednoho z hráčů, určeného losováním.

Podání se provádí z místa, v okamžiku hodů musí závodník stát alespoň jednou nohou na zemi; hned po servisu je možno vkročit na vlastní hřiště.

Podání se provádí z libovolného místa za zadní linií vlastního hřiště.

5. Podává po řadě každá strana 5krát.

6. Hraje se do 15 bodů, k vítězství stačí rozdíl jednoho bodu.

7. Kolečko se chytá kteroukoliv rukou, ale hod musí být proveden toutéž rukou (bez předkládání), přičemž od doteku kolečka ruky do zastavení hráče nebo hození kolečka je možno udělat jen čtyři kroky.

8. Jestliže chytající nadhodil kolečko během čtyř kroků při zastavení, může závodník po zastavení ještě vykročit jednou nohou.

9. Vymkne-li se kolečko při chytání při prvním doteku z ruky, je možno jej chytat ještě jednou toutéž rukou.

10. Čas od chycení do odhození kolečka není ohraničen.

11. Bod se získává nebo ztrácí chybou, za níž se považuje:

a) hod do autu, kdy kolečko padne mimo hřiště;

b) dotkne-li se kolečko kterékoliv části těla hráče, kromě ruky, již hráč chytá;

c) dotkne-li se kolečko držené v ruce těla, hřiště nebo sítě;

d) hod, při němž se kolečko otáčí kolem své osy (rotuje);

e) vertikální hod kolečkem soupeřovi (let kolečka musí připomínat let papírového draka nebo létajícího talíře);

f) dvakrát po sobě následující dotek kolečkem sítě při podání, přepadne-li kolečko na stranu soupeře;

g) zachycení kolečka na síti při podání nebo při hře a pád kolečka na vlastní hřiště nebo mimo hřiště;

h) klamání pohybem vrhající ruky (pohyb započatý rukou držící kolečko musí být zakončen v těžce linii);

ch) předání kolečka z ruky do níž bylo chyceno do druhé ruky a hození druhou rukou;

i) hod, při němž hráč nestojí na zemi (v okamžiku hodů se musí dotýkat země alespoň jednou nohou);

j) vykonání více než 4 kroků od prvního dotyku kolečka do hodu nebo zastavení hráče;

k) vykonání více pohybů nohama po zastavení, než jednoho vykročení jednou nohou;

l) body se získávají nezávisle od podávající strany, to je za každou chybu soupeře nebo pád kolečka na jeho hřiště.

JE LIBO SNÍMEČEK?

Je-li libo, pak proto ovšem musíte něco dělat. A následující řádky jsou tedy určeny všem, kteří se nechtějí spokojit rozmazanými obrázky sama sebe před útvary přírodních, či uměle vybudovaných, těm, kteří chtějí překlenouti stovky nezdarů, omylů a schválností, zlomyslného světa fotografických věcí, zkrátka všem, kteří to s fotografováním myslí vážně. Nepatřte-li mezi tyto zanicence, pak nečtěte dál ani řádek. Když nás neposlechnete, bude to vaše vlastní vina. My jsme vás varovali včas a důrazně.

VOLBA NOVÉHO PŘÍSTROJE

• Pro velkou váhu, nepohotovost a drahý provoz vyloučíme při nákupu všechny dvouoké zrcadlovky. Zaměříme se pouze na přístroje kinofilmové. Jsou pro nás po všech stránkách nejvýhodnější. Na našem trhu jsou výrobky japonské, sovětské a výrobky NDR.

I když se nám zrychluje tep nad přístroji „Made in Japan“, odvrátíme hlavu, vědu, že do ceny 5000 Kčs jsou všechny tyto přístroje pro nás příliš choullostivé svou konstrukcí. Ostatní mají sice vhodnou konstrukci, ale poněkud choullostivou cenu.

Naproti tomu výrobky SSSR jsou mimořádně kompaktní, výkonné a velmi levné. Jedinou vadou je značná nespolehlivost mechanických systémů (především převlčení). Klidně vyslechneme ohnivou filipiku prodávačů, vychvalujících poslední automatické novinky, které přenecháme linějším spoluobčanům, fotografujícím převážně nádražní budovu. Pokud si necháme vnutit přístroj se zabudovaným

expozimetrem, mohou nastat po prvním u nás běžném nárazu, dvě situace:

1. příznivá — expozimetr přestane fungovat úplně;
2. nepříznivá — expozimetr začne fungovat špatně.

Pro naši potřebu tedy jediné osvědčené přístroje Směna 3 a Kijev IV.

Z produkce NDR má zcela mimořádnou kvalitu nový přístroj Praktica L, progresivní jednooká zrcadlovka. Jde o zjednodušenou variantu modelu LLC, ze kterého je odstraněn nespolehlivý expozimetr a samospoušť. V současné době přišel do prodeje i u nás za cenu 1300 Kčs s poněkud horším objektivem Domiplan 2,8/50.

Pokud nám bude velkých prodáváč doporučovat přístroje Exakta, vezme, že tyto byly moderní, už když on byl mladý.

KAM S NIM? • Přístroj neukládáme na dno batohu, odkud ho vyjmeme těsně před návratem domů, abychom si zajistili krásnou vzpomínku obrázkem č. 1 — kde jsme byli a obrázkem č. 2 — s kým jsme tam byli. Místí tohoto způsobu zachytí dokonce obojí na jediné políčko. Naopak! My svůj přístroj permanentně amortizujeme. Stále se nám bimbá na krku s nařízenou expozicí a clonou. Závěrka je natažena a film natočen. A to pro-

sím i v nejnemožnějších situacích. My dokážeme fotografovat všude. Protože, nejsme-li zrovna za slunečného dne na Tahiti nebo v Himalájích, máme stále založen film citlivosti 27° DIN, podobně jako všechny reportéřské „esa“. Velká citlivost nám umožňuje:

1. fotografovat za obtížných světelných podmínek;
2. fotografovat rychlý pohyb a
3. velkou hloubku ostrosti;

— tedy fotografovat rychle a ostře: z ruky jen 1/250 až 1/1000, výjimečně 1/100 v. Pokud přátelé tvrdí opak a předkládají ostré snímky 6×9 cm, které zvládli jistou rukou 1/50 v., vyzvěte je, aby předložili zvětšeninu 24×30 a tvrdili to dále, pošlete je k očnímu lékaři.

Hledáček našeho aparátu vyplňujeme v celé ploše fotografovaným objektem. Využijeme-li totiž pro jistotu pouze jeho středu zjistíme teprve po vyvolání, že itěrná postavička, zráčející se v ohromném plenéru, měla být vlastně portrétem.

Sluneční clonu používáme stále, barevné filtry nikdy.

Máme-li expozimetr, měříme ze vzdálenosti 0,5 m (světlo odražené) směrem k objektu, nebo za pomoci mléčné destičky — difuzoru od objektu k místu, odkud budeme fotografovat (světlo dopadající). Měříme-li správně a dobrým expozi-

metrem, jsou obě hodnoty stejné.

Své filmy 27° DIN, neboť jiných nikdy už používat nebudeme, vyvoláváme ve vývojce A 49.

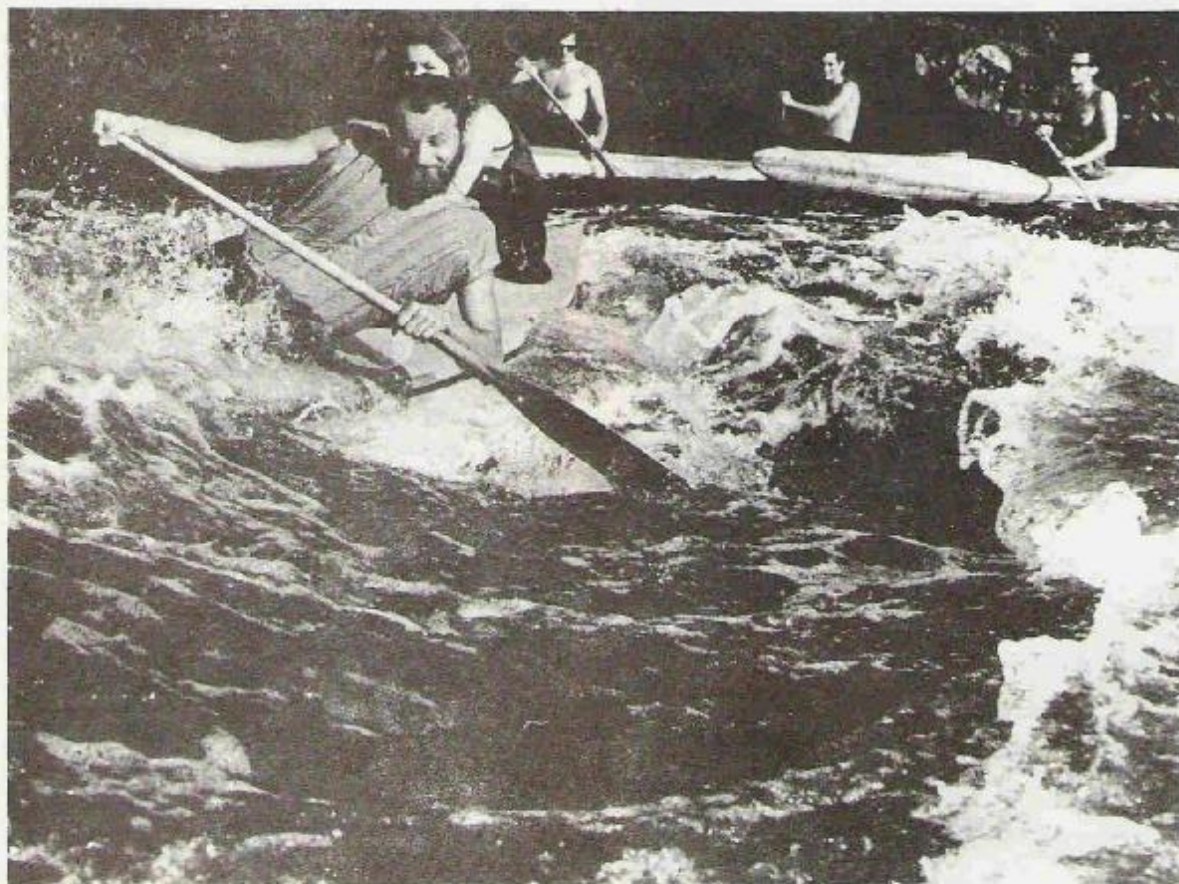
Pozor! Ať kamarádi škemrají sebevíce, zachováme si tvář a hrdost a zvětšujeme (necháme zvětšit) a to bez lítosti, jen snímky dokonale ostré, byť by jich bylo z pěti filmů jen pět.

Zvětšujeme na lesklé papíry polokarton 9×12, nebo 13×18 cm. Papíry raštrované, mléčné a jiné přenecháme milovníkům zahradního trpasličtva. Své fotografie nepřípůsobujeme formátu papíru, ale naopak, i kdyžby výsledkem měla být „nudle“ 4×18 cm. Co jsme neukrojili při zvětšování, odstříhnou nekompromisně nůžky po vyleštění.

Všechny své filmy zpracujeme ihned po příjezdu domů, kdy jsou vzpomínky živé a chuť velká. Později se to už nemusí podařit. Naše nejúspěšnější artefakty opatříme na zadní straně jménem a adresou a zašleme na adresu Metodických listů. Pokud jsme se řídili všemi výše uvedenými radami, vezmeme si klidně župan a v povznesené náladě očekáváme poštovního doručovatele s tučným honorářem od naší redakce.

JAROSLAV KVID

Foto Jiří Dostál

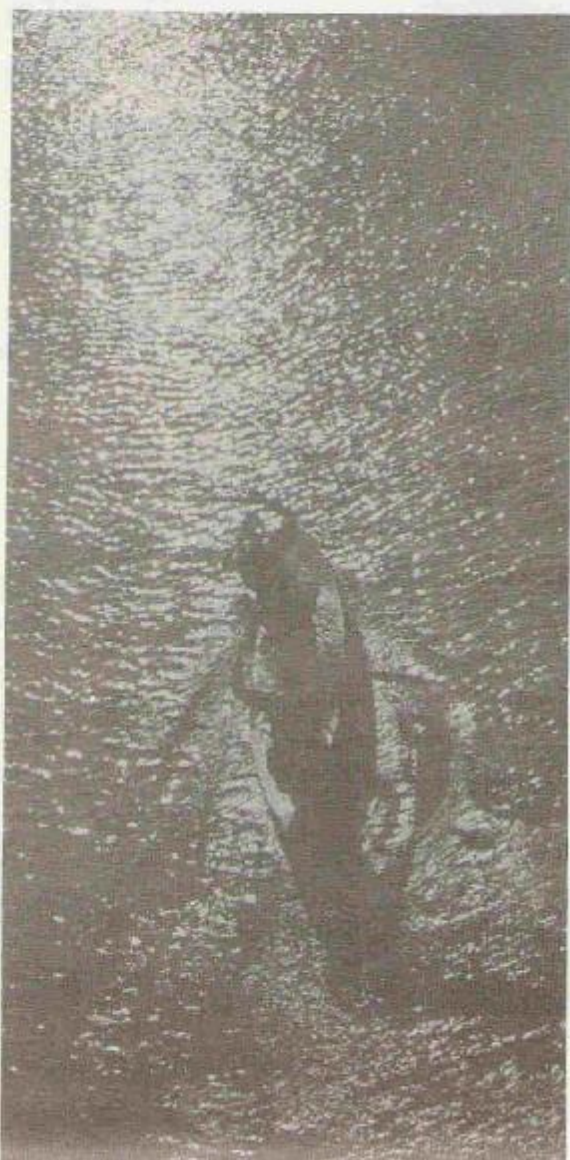

**NA
KOHO
TO
SLOVO
PADNE**

aneb

ROZPOČÍTÁVADLO PRO PĚT TÁBORNÍKŮ

Slovo dalo slovo a nakonec nám ukázalo na Lubomíra TOLARA. Těm poučenějším táborníkům snad není ani zapotřebí dnešního hosta představovat, ale přece jenom řekneme, že jsme si vybrali muže v otázkách vodáckých nadmíru povolaného. A protože člověk má vždycky chytit tu svou příležitost za pačesy, chytáme ji i my a připravili jsme také za vás pro Lubomíra Tolara několik otázek.

Bývá už zvykem, že na začátku některých novinářských otázek bývá slabika NEJ. Dovolte nám tedy, abychom ani my nerušili tuhle tradici a zeptali se: jaký byl ten váš NEJzačátek? NEJzačátek ve vodáctví?

První vodácká dobrodružství jsem zažíval na rumburských kačáčích a potocích, kde jsem v pěti letech zvládl plavecké základy a ihned přesedlal na typické klukovské plavidlo, typ „N 1“, tedy singl necky. Velký základ jsem měl v naší klukovské partě, měli jsme klub nazvaný „Psohlavci“, kde jsme provozovali všestranné tábornictví, pěší i cyklistické vandry. Prima se na to vzpomíná.

Po jedenáctiletce přišel Pedagogický institut v Liberci. Hlavu jsem měl plnou lehké atletiky, ale vedoucím katedry tělesné výchovy, kde jsem studoval aprobaci Přírodopis-TV, byl mistr sportu Vladimír Procházka, řečený mezi horolezci „Chroust“. Tomuto člověku bych mohl děkovat za mnohé. Poznal jsem zde základy zimní turistiky, horolezectví, orientačního běhu, vodáctví, atd.

Po skončení studii mě sudičky zavedly na dvanáctiletku v Novém Bóru. Zdejší studenty a pionýry jsem odvil na řeky, až z toho všeho vznikl v České Lípě vodácký klub, později kanoistický oddíl TJ ODPM Česká Lípa, v jehož čele stojím dosud.

Správný vodák toho má asi hodně znát. Co si myslíte, že je pro něj ale to NEJdůležitější?

Bylo by toho jistě hodně, ale po zvládnutí vodácké techniky by si měl každý vodák uvědomit, že má co dělat se silným přírodním živlem, to znamená, že by měl vodě rozumět, umět ji číst a vždy si odhadnout momentální poměr sil, který existuje mezi ním a vodou.

Ve vodáctví — ostatně stejně jako v každém jiném sportovním odvětví — je asi stále mnoho nového. Jaké jsou ty NEJnovější novinky u nás?

Něco přes 15 let vítězí mezi vodáky chemie. Laminátové lodě zaplavily naše i cizí řeky. Zprvu to byla záležitost ryze slalomářská, ale později přišli na chuť laminátům i vodní turisté. Laminát otevřel novou cestu. Nové tvary, nové jízdní vlastnosti... a začaly se krotit vody dříve řečené „nesjízdné“. S nimi přišla i nová vodácká technika, podstatně lepší výstroj a výzbroj vodáka a to vše převzala i vodní turistika.

Moderní trend, udávaný u nás ÚV ČST směřuje ke sportovnímu pojetí. VTJŽky doslova frčí, jarní vody, přehradové vody, expedice na náročné řeky v zahraničí. Českoslovenští vodní turisté mají v mnohém světový prim. Můžeme hovořit, že jsme v době rozpuku vodní turistiky a to znamená neustále sledovat novinky vodácké techniky, tvarové novoty a to vše dokonale ovládnout.

Ovšem, není potřeba mít obavu, že sportovní trend ovlivní vadačinu natolik, že padnou populární dovolenkové plavby po Lužnicích a jiných podobných řekách. Voda je balzám na nervy a sem si je přijede léčit po mnoho let hezký „houf“ přetažených lidí.

Moderní doba vůbec potřebuje jistě vyvážení každodenních starostí. Lidé si budou potřebovat trochu posímrat nervy, zažít určitá dobrodružství. Bude jistě stoupat zájem o víkendové akce, kromě toho se budou jistě čím více objeovat nápadité expedice vodáků na divoké vody v Evropě. Velký nápor čekám i na poznávání řek Asie, kde bude desítky let co objevovat. První náznaky jsou zde — Čsl. vodácká expedice do Himalájí. Předpokládám prudký rozmach dobrodružných plaveb na netypických plavidlech. Divoké plavby na sportovních vorech nebo na speciálně vyrobených nafukovacích člunech, na jakých např. podnikl své cesty po asijských řekách ing. Stěti-na se svými druhy. Jeli zde řeky, na které by si žádný kanoista nemohl troufnout. Zde vidím nepřeberné možnosti a mohu říci, že mě stoprocentně chytla podobná dobrodružství a sám bych se takové plavby rád zúčastnil.

A jaký je NEJsoučasnější stav jinde ve světě?

Laminátové lodě vítězí všude ve světě. Řeky Alpského charakteru se stávají dostaveníčkem vodáků. Vodní turistika prožívá velký rozmach. Myslím, že se v blízké době dočteme o řadě exotických výprav na dravé řeky v Evropě, Asii, Americe, Africe... Ovšem, je potřeba počítat i s řadou netypických a netradičních vodáckých akcí na různých plavidlech. Samozřejmě i s tradičními formami rekreace, které vodní turistika skýtá, které budou tak fíkáje za humny a budou přístupné širokému okruhu zájemců.

Můžete nám prozradit alespoň něco z toho, co se chystá pro vodáky v NEJbližší době — myslíme tím samozřejmě začínající sezónu u nás.

Vodáctví v SSM má své místo. Hovoří o tom i koncepce ÚV SSM o pobytu mládeže v přírodě. Pokud se však týká celkového stupně připravenosti, není v SSM ještě taková úroveň, jako v ČST. SSM bude potřebovat ještě hezkou řádku organizátorů. Zatím si je získává. Tak bohatá činnost, jaká se objevuje v přípravných materiálech, jich bude potřebovat hodně... a kvalitních. Potom se jistě bude dát dělat hodně zajímavého.

Letošní VUTS snad pomůže v tomto směru mnohé vyřešit. Celkově však vidím letošní vodáckou sezónu v SSM jako sezónu nabírání sil. Budou zde tyto ústřední akce: Vodácká UTŠ, dva turnusy „Lužnice 73“, dvě vodácké výcvikové školy a semináře vodní turistiky.

A tajemství vodácké kuchyně na příští roky činnosti v SSM? Převažuje zde trend nápaditých a neobvyklých akcí, kde bude v programu pamatováno na kombinaci různých forem činnosti, s hlavním zaměřením na všestrannost. Vedle nápaditých forem rekreačního pobytu na našich řekách, kde se bude objevovat mnoho experimentálních forem, přijdou na řadu i akce s poznáváním zahraničí, jako např.: Vodácko-vysokohorský pobyt v základnách Rumunské (týden na řece a týden na horách), který se připravuje na celé prázdniny roku 1974. Jugoslávské řeky kombinované s vysokohorskou turistikou a kursem potápění u moře, expedice na bulharské a řecké řeky. Hovoří se i o výpravách na dravé řeky SSSR, Turecka, asijských zemí atp. Přijdou na řadu i akce na speciálně vyrobených člunech. Jedna akce se v plánech rýsovala obzvláště zajímavě. Počítalo se s týdnem práce mezi dřevaři v karpatské části SSSR, po sestavení vorů by následovalo týdenní dobrodružné splutí na vorech a v třetím týdnu by přišla na řadu i jízda v slalomových lodích v divokých karpatských vodách.

Návrhů bylo dost, co z toho však bude v plánu, o tom rozhodne společně mezinárodní kolegium a metodická rada. Nechme se překvapit.

Na vodě se jistě ledacos zažije. Buďte tak hodny a řekněte nám, jaký byl váš NEJhezčí zážitek.

Krásné vzpomínky jsou na vodácké přátelství nebo na vodácké začátky každého jednotlivce. Vodácky nejraději vzpomínám na splutí rumunských řek Praha a Bica. Rovněž krásné vzpomínky mám na splutí Hřenské Kamenice, kterou jsme v roce 1971 jezdili jedni z prvních v republice. Tato řeka byla doslova fantastická.

Ale k těm „prima“ vzpomínkám bych mohl zařadit i tuto. V roce 1969 byl výlov Máchova jezera. V oddíle tedy padl návrh. Pojedeme Mlýnskou struhou ze Starých Splavů přes Novozámecký rybník. V Zahrádkách budeme pokračovat Robečským potokem do Ploučnice. Ve Starých Splavech jsme nastoupili do lodí, byl krásný barevný podzimní den, zábavy fůra, ale až do té doby, než jsme vjeli na Novozámecký rybník. Ten je známý obrovsky zarostlou plochou rákosí. Zkrátka, my jsme se v tom rybníku, uprostřed rákosí, ztratili. Koryto potoka se rozteklo do plochy a nás zachraňovaly jen sem tam rostoucí ošišky, na které jsme se šplhali, jako Jeníček s Mařenkou a hledali

cestu ven z rybníka. Po dlouhých útrapách jsme vylezli v Jestřebí na fotbalovém hřišti. To nás čekalo ještě pětikilometrové vlácení lodí po loukách, tedy cestá do Zahrádek. Utípení jako na galejích. Strojci této cesty přechali, jako kdyby jim za patami hořelo. Naše horda se dobelhala až k jednomu zálivu rybníka. Ač jsme měli vedle sebe kanoe a kajaky, stáli jsme na břehu rybníka a koukali jako divi. Každý přemýšlel nad tím, jak se dostat na druhou stranu rybníka. Nikoho ani nenapadlo, že stačí skočit do lodě a přepádat na druhou stranu.

Druhá by mohla být ze Zlaté stoky. V tělovýchovném středisku u Třeboně jsme měli mít vodácký kurs. V propozicích bylo uvedeno, že se ke středisku dostaneme po Zlaté stoce, ovšem bez uvedení „proti směru proudu“. Před nádražím jsme objevili první stoku, která sice vypadala jako odpadní kanál, ale jet se na tom dalo a tak jsme podleli dojmů, že je to ta pravá. Žádné výtávání — a jedem... Voda byla smrdutá a zasypávaly nás tisíce much a ovádů, zběsile jsme pádlovali, po hodině a půl jízdy jsme mírně znervózněli, středisko nikde. Ale asi po další čtvrt-hodině jízdy jsme se vynořili na obrovském rybníku. Tady jsem ztuhl, mouchy a ovádi nás opustili a můj první pohled směřoval ke vzdálené Třeboni, kterou jsem viděl ze stejného pohledu, jako když jsem jezdil Starou řekou, že jsme vlastně na Rožmberském rybníce. A to byl šok. Požadované středisko bylo úplně na druhé straně Třeboně, cca 15 km zpět. Po dramatických jízdách, s pomocí koňských povozů, jsme pozdě večer našli potřebné tělovýchovné středisko, kde již s námi nepočítali. Tedy přivítání bylo bouřlivé a ostré jazyky měly dlouho co povídat.

A ten NEJméně hezký?

K těm nejméně hezkým patří tvrdá poznání pravé síly vody. Bylo jich už také pár a někdy jedna vzpomínka smývá druhou.

Pod jezem ve Stružnici jsem přišel z nerozváznosti o loď, aniž bych v ní seděl. Na stejném jezu, o pár metrů níže, můj přítel Hanzík narazil v prudké podjezové peřeji za jarní vody na natažené lano. Zapomněl jej zde dřevaři a bylo z toho právě K. O. Omdlel a bojovali jsme o jeho holý život.

Na řece Bialce v Polsku se řeka rozlévá do spousty ramen. Vjeli jsme do jednoho, kde se nám zdálo být nejvíce vody. Po chvíli dostalo rameno vzhled mlýnské strouhy. Koryto se zúžilo na 5 metrů a méně. Najednou jsem před sebou uviděl pokácený strom — tak jak to dělají dřevaři k přecházení toků. Na jedné straně osekane větve, směrem do vody ponechane. Jel jsem první, ihned jsme přistáli a dávali znamení dalším posádkám. Ostatní lodě přistály bezpečně, pouze jedna loď si vybrala místo, kde byl tok užší než délka lodě. Jejich loď chytla konci o břeh a v tu ránu oba kluci plavali. Nastal asi 20minutový boj o záchranu lodě a její posádky. Kdyby se někdo z nich dostal pod větve stromů, voda zde táhla jako v propusti, byl by zde možná jejich poslední boj.

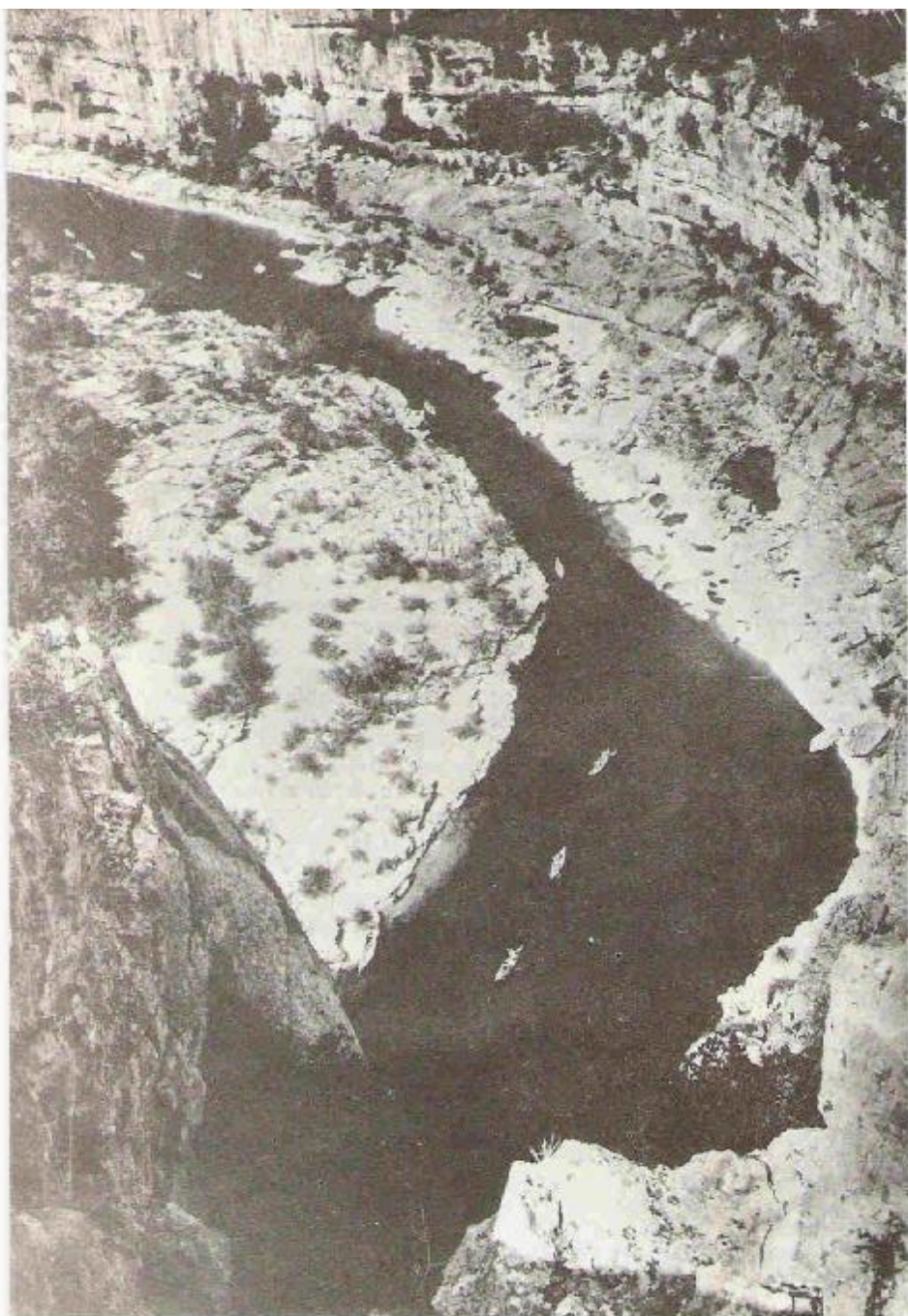
Všechny takové vzpomínky mi pomáhaly léčit se ze začátečnické nemoci vodáků — odvahy z neznalosti.

Kdybyste byl kouzelný dědeček a mohl vodákům splnit alespoň jedno přání, co byste jim NEJvíce přál?

Aby slunko pražilo jako řas, ale přitom bylo vody fůry, peřeje burácely, dovolené trvaly dva roky a... Ale nebylo by toho až dost?...

A k tomuto přání se připojujeme i my za Metodické listy. Tak tedy Lubomíru Tolarovi díky za všechny jeho odpovědi a Vám snad jenom přání, aby to na vodě vycházelo všechno tak, jak si přejete. A jestli Vám k tomu třeba trochu pomůže i něco z toho, co jste si právě přečetli, tak by to bylo moc fajn.

Foto Bohumil Novotný

T tip

Bliží se parné léto, řeky snad budou plné vody a mnozí z těch, kteří propadli kouzlu tekoucí vody, stojí před rozhodnutím, jaké plavidlo si pro nastávající sezónu opatřit. Chceme vám poradit při výběru lodi „na ruční pohon“, vhodné pro běžnou, nebo trochu náročnější vodní turistiku, alespoň tímhle malým přehledem plavidel na našem trhu.

OTAVA a starší typ **ORLICE** jsou sklolaminátové kanoe klasického tvaru. Mají dost velkou příčnou a hlavně podélnou stabilitu, ale jsou špatně ovladatelné. Jsou vhodné jen na klidnou vodu. Při bočním větru jsou nevýhodné vyšší špičky, do kterých se vítr opírá a stáčí loď. Cena 2990 Kčs je dost vysoká. Zájemcům o sjíždění řek nedoporučuji.

MALŠE je typ, který se už nevyrábí, ale je dost rozšířený. Poměrně těžká, bytelná loď, s velkou příčnou stabilitou. Tvar dna způsoboval, že se při náklonu zvyšoval výtlak na zatížené straně a loď se tím sama vyrovnávala. Byla dostatečně obratná, vhodná ke sjíždění velké většiny našich řek. K lodi se dodávala příkrývka z pogumovaného plátna.

Výhody: velká stabilita, velká nosnost, dostačující obratnost, zakrytí, silné pevné dno, které vydrželo mnoho nárazů. Nevýhody: špatně vyztužený kýl — při zatížení lodi se dno prolamovalo dovnitř a na přechodu lubů a dna vznikaly časem praskliny; větší váha, špatně vyřešené komíny u krytu. Přes všechny výhrady vhodná pro méně zkušené a na dlouhé túry s množstvím bagáže.

JIZERA je typ, který nahradil Malši. Lubové latě byly nahrazeny laminátovým horním dílem. Váha lodi vzrostla, plavební vlastnosti jsou stejné jako u Malše. Cena 2970 Kčs. Výhody: oproti Malši žádné (pomineme-li skutečnost, že poslední typy Malši měly lubové latě z nekvalitního dřeva, slabé a špatně připevněné rozporky). Nevýhody: o něco vyšší váha, větší výška — loď se nevejde do většiny vleků, nedá se připevnit pokrývka. Vzhledem k větší výšce musíme také používat delší pádlo a některé záběry jsou ztíženy. Je vhodná jen pro klidnou vodu.

VERTEX se vyrábí ve více verzích, nás ale bude zajímat turistická a slalomová. Spodní díl je u obou lodí stejný, liší se provedením horního dílu. Turistický typ má podlouhlý otvor s límcem od přední až k zadní sedačce a zesílené dno. Sedačky jsou laťkové, tvarované, ale dlouho nevydrží. Kryt se k lodi nedodává, zájemci jsou odkázáni na vlastní výrobu. Loď je o třetinu lehčí než Malše, rychlejší a také mnohem obratnější. Příčná stabilita je ale značně menší, tvar ponořené části zůstává při náklonu skoro stejný a při větším náklonu (nejsem-li opřen o pádlo, se loď náhle zvrhne. Nezkoušeným může také dělat potíže udržení lodi v přímém směru při jízdě na klidné vodě. Bagáž lze snadno umístit do středu lodi. Při zhotovení příkrývky a klekaček získáme téměř univerzální plavidlo, se kterým se můžeme odvážit i do WW III. Také přenášení dvacetikilové lodě je mnohem jednodušší, než u starších typů. Loď doporučuji pro vážnější zájemce o vodní turistiku na mírné i divočejší vodě.

Slalomový typ má laminátovou palubu se dvěma otvory, dá se v něm pouze klečet. Umístění bagáže je také obtížnější. Vzhledem k tomu se hodí spíše na kratší úseky, při kterých nevozíme bagáž. Do velkých vln je paluba i této lodi příliš plochá, velká váha vody loď sráží. Výhody: malá váha, rychlost, obratnost, u turistického typu možnost vzít objemnější bagáž nebo třetí osobu. Nízká cena — 1750 Kčs. Nevýhody: oproti Malši odolnost proti proražení, menší podélná i příčná stabilita, špatné provedení

některých detailů — sedačky u typu T, vzpěry a límce u typu C. Paluba u typu C není vyztužena v místech, o která se při nasedání opíráme. Nutnost domácí výroby přikrývky u typu T.

VERTEX T přesto považuji za nejvhodnější loď pro vodní turistiku na našem trhu, typ C je vhodný pro náročné krátkodobé sjíždění.

Kajak je zastoupen jediným typem VERTEX K1 (občas dovážené kajaky se vyskytují jen zřídka a cena přes 3000 by stejně většinu zájemců odradila). Tento laminátový kajak má polystyrenovou sedačku spojenou s línem a pevnou laminátovou palubu.

Výhody: rychlost, obratnost, malá váha.

Nevýhody: jezdecký s rozměrnější zádi může nasedání a hlavně vyseďování dělat potíže, dno pod sedačkou se brzy prorazí, nemůžeme vozit bagáž. Jízdními vlastnostmi je vhodný pro všechny sjížděné toky.

Nakonec několik poznámek k tomu, co někdy nemine ani mistři světa — k nedobrovolné koupeli:

Laminát je těžší než voda, lodě z tohoto materiálu musí být zabezpečeny před utopením. Otava, Malše a Jizera mají ve špičkách vestavěné vzduchové komory, což je zdánlivě výhoda. Při delším používání však může dojít k prodření špiček a nabírání vody do komor, při zvrhnutí na hloubce pak překvapivě sledujeme, jak si naše plavidlo bere vzor z Titanicu. Nejlépe je loď po zvrhnutí udržovat dnem vzhůru, uzavřený vzduch pak dobře unese loď a popřípadě i horší plavce. Vertexy vzduchové komory nemají, špičky si musíme vyplnit pěnovým polystyrenem nebo což považuji za výhodnější, velkými míči na hrani do vody, které nafouknuté ve špičkách dobře drží. Vertexy vzhledem k podšlínému prohnutí nejsou po převrácení stabilní a obraťte se opět dnem dolů; během toho stačí uniknout všichni vzduch a loď by se jinak beznadějně potopila.

PAVEL VODENKA

TÁBORNICKÝ A - Zet

I ten nejotrlejší zastánce spaní pod širákem občas nepohrdne plátnou střechnou nad hlavou. Pro většinu z nás je stan jednou z nejdůležitějších součástí výstroje, zejména v horších klimatických podmínkách. Při výběru je rozhodující, k čemu ho budeme používat. Při pěších túrách, kdy ve stanu jen přespáváme a celou váhu nosíme na zádech, si vybereme malý, lehký stan, ve kterém nebudeme mít přílišné nároky na prostor, popřípadě při hezkém počasí se spokojíme se stanem z jednotlivých celt. Na vodě většinou už na nějaký kilogram nehledíme a tak si můžeme vybrat stan pohodlnější, stejně jako při delším táboření na jednom místě. Podlážka u stanu je dnes již samozřejmostí. Vyšší váha je plně vyvážená mnoha výhodami — jsme částečně chráněni proti vlhku a chladu od země, při dešti nemusíme vytvářet systém stružek a také při kvapném balení nepřijedeme o drobnosti, zapomenuté ve stanu. Prostor na zavazadla je důležitý zvláště u menších stanů. Absida také při správném nasměrování zmenšuje aerodynamický odpor a tím snižuje možnost porážení stanu silným větrem. Uzávěr vchodu je nejlepší na kryté zapínání nebo šňůrkový, dnes se bohužel používají jen zdřhovadla, která nejsou spolehlivá a při poruše je nemůžeme sami opravit, takže pak musíme spát v otevřeném stanu nebo vchod zašpendlovat. Stříška nad vchodem je výhodná při dešti, který směřuje na vchod. Některé stany mají u vchodu protaženy i stěny; vznikne tak prostor, ve kterém můžeme vařit na vařiči, ukládat zablácené boty apod. Při delším pobytu si můžeme předsíňku vytvářet z celt, pláštěnky apod. Stanoviny se nesmíme při dešti dotýkat, prosakovala by. Když už se nám to stane, nebo zatéká-li nám dírkou propálenou jiskrou, pomůžeme polyetylenovou fólií, kterou zvenku přiložíme na stan a která na mokrou látku přilne. Je samozřejmé, že stan pokud možno neskládáme mokry nebo ho alespoň co nejdříve usušíme. Také při dlouhodobém uložení má být volně pověšený, složená látka se v přehybech „přelee“. Barva by neměla být nápadná (výjimkou jsou polární a vysoko-

horské výpravy). Konstrukci použijeme většinou tovární, tyče dodávané k našim stanům jsou vyhovující vahou i pevností.

Jak si kdo ustele, tak si i lehne. Postel s baldachýnem si do přírody tahat nemůžeme, takže se musíme spokojit s celtou nebo dekou při teplém počasí a se spacím pytlím po zbytek roku. Spací pytle se vyrábějí z různých materiálů a v několika tvarech, takže výběr není jednoduchý. Přikrývkové spacáky, které mají po obvodu zdřhovadlo a horní část otevřenou, můžeme ponechat pro chataře, mastňáky u vody a podobné použití, do chladného počasí a do hor jsou nepoužitelné. Pro naše účely se hodí tvary Mumie a Eskymák. Vhodný spací pytel má být asi o 20 cm delší než tělesná výška a nemá mít příliš velké prostory kolem těla. Do místa u nohou si můžeme dát usušit části výstroje a v zimě tam můžeme mít nahřáté boty. Volné prostory i kouty prochlazenou a po převrácení ve spánku nás studí. Zip nemá být příliš dlouhý, nepohodlnější vlezání znamená větší teplo, a má být samozřejmě zakrytý zevnitř pytle. Otvor pro obličej by měl nechávat odkrytý pouze nos a ústa, zatáhne-li zip na doraz. Materiál náplně přichází v úvahu dvojitý: silonová stříž a prachové peří. Kožešiny nejsou vhodné a kajčí peří neseženeme. Silonová stříž je poněkud těžší než peří a také tolik neheje, není však choulostivá na navlhnutí, dá se i prát. Materiál potahu by měl být hustý, neměl by navhřívát, ale měl by být prodyšný. Dobré je kompromisní řešení — spodní část z neprodyšného materiálu, postranní a horní prodyšná. Při nohou má být vité dno, spacáky, které jsou zakončeny spojením vrchní a spodní části přímo, nejsou pohodlné. Náplň musí být rozdělena přepážkami nebo prošitím, aby se neshrnovala. Naši výrobci ještě stále ignorují zásadu, že ve švech se nikdy nesmí stýkat vnitřní a vnější potah, tím vznikne tzv. studený šev. Používání vnitřního pracovního povlaku by mělo být samozřejmostí, snižuje také dost tepelné ztráty. Nad spacák podkládáme části výstroje, papír, celtu, nebo při větší zimě nafukovací matraci. Na našem trhu jsou matrace zbytečně velké a těžké, dobře vyhoví molitanová podložka, která je sice také dost objemná, ale váží jen několik dkg. Podložky jsou k dostání za 10 Kčs, rozměr asi 40×90 cm — sešitím dvou získáme vhodné „lože“.

Krosna je další typ „zavazadla“, používaný nejvíce v horách a při

TÁBORNICKÝ A - Zet

nošení těžkých nákladů. V podstatě je to kovová konstrukce s popruhy, na kterou připevníme zvláštní vak, nebo přímo náklad v různých obalech. Zátěž je rozložena převážně do výšky i šířky a jen málo dozadu, takže ji nemusíme vyvažovat předklonem, jako u jiných batohů. Těžší předměty ukládáme nahoru, kde je krosna ještě mírně přihnuta k ose těla. Zvýšené těžiště může při nezvyku dělat potíže s udržováním rovnováhy při prudších pohybech, např. při přeskakování. Při sestupu je výhodnější obrácené ukládání zátěže — těžší dolů. Zada pod konstrukcí zůstávají volná a nezapocují se. Další výhodou je široká možnost použití, můžeme nosit náklady od běžných potřeb na túru, až po bednu konzerv. V současné době jsou v prodeji tři typy krosen:

Samotná konstrukce s popruhy — je vhodná pro větší náklady, které musíme uložit do lodního pytle nebo jiného obalu. Konstrukce je poměrně úzká, muže širokých plecí může tlačit. Výčnělky na spodní části nejsou příliš vhodné při procházení uličkou vlaku.

Krosna se snímatelným vakem — tvarově je dobře vyřešena, provedení je už horší. Kostra je z ocelových trubek se švy, které mají při stejné váze menší pevnost než duralové, nebo alespoň ocelové bezševé. Snímatelný vak má dvě patra a čtyři objemné kapsy, je ovšem z obyčejné plachtoviny a také řemínky na připevnění konstrukce nevzbuzují příliš důvěru. Výhodná je nastavitelná konstrukce, nastavená část by ale měla být připevnitelná. Popruhy jsou kožené, bez polštářování. Krosna je k dostání v modré a khaki barvě za 145 Kčs.

Jak by měly naše výrobky vypadat, je vidět na třetím typu, který prodává pražská prodejna Prago-impo za „lidovou“ cenu 550 Kčs. Je to menší krosna s kostrou z duralových trubek, vakem ze silonové tkaniny ostře červené barvy a polštářovanými popruhy. Výhrady lze mít k zipovým uzávěrům — nezdají se zvláště vhodné na zimu, k malé velikosti — těžko lze připevnit dal-

ší náklad mimo našitý vak, a k udávané nosnosti 15 kg, která je u krosny směšná.

Láhev polní — součást výstroje důležitější, než by se mohlo na první pohled někomu zdát. Přestože v našich zemích nemáme pouště ani stepi bez vody, můžeme se poměrně snadno ocitnout v situaci, kdy plná polní láhev nebude přitěžít, ale vítaným východiskem z nouze. V horách, zvláště koncem suchého léta, můžeme často chodit mnoho hodin, aniž narazíme na pramen, nechceme-li ovšem sestoupit s hřebene do údolí. Při lezení je možnost, že budeme odkázáni na zásoby vody v kletru ještě větší. Pokud bezpečně víme, že na předpokládané trase ještě voda bude, můžeme si láhev naplnit až u posledního zdroje a nemusíme ji nosit celou túru. Většinou se používají armádní polní láhve — hliníkové, s obalem z plsti. Obal jednak láhev chrání před nárazy, jednak působí jako tepelná izolace — studená tekutina nám tak brzo nezteplá a naopak horký nápoj si teplotu déle udrží. Nevýhodou těchto lahví jsou špatné těsnící zátky, které se časem vydrolí a láhev teče. Mimo sezónu musíme láhev nechat otevřenou a před použitím ji dobře vymýt, jinak mají nápoje nepříjemnou pachut. V poslední době se rozmohly silnostěnné láhve z umělých hmot. Jsou lehčí než hliníkové, odolné proti menším narázům, uzávěry většinou dobře těsní. Jsou však choulostivé na čistotu. Při používání slazených nápojů snadno uvnitř zplsnívá. Také teplotu obsahu sa-

mozřejmě neudrží. Za vhodné považují slabostěnné polyetylenové láhve, do kterých jsou v poslední době baleny některé výrobky (např. ocet). Jsou lehké, prázdné se dají složit, nejsou-li úplně naplněny, přizpůsobí se tvarem prostoru v batohu, dají se „našlapat“ nad stanovený obsah a po několikerém upotřebení je můžeme zahodit, a vzít si jiné. Otázka co pít by mohla vyvolat dlouhou diskusi. Každý má svůj osvědčený nápoj (myslím na uhrazení ztrát vody) a názory mohou být protichůdné. Dobře se osvědčily šumáky, které nás nijak nezatíží a rozpustíme si je kdekoli. Částečně nám také uhradí ztráty sodíku. Do hor je výhodné nosit tenkou ohebnou trubičku, pomocí které se můžeme napít nebo naplnit láhev i z mělkých pramínek.

PAVEL VODENKA

ZIMNÍ SPORTOVNÍ ŠKOLA NA CHURÁNOVÉ S OTAZNÍKEM

Ostatně těch otazníků bylo víc — nevhodné prostředí či například mezery v zajištění výstroje, které narušily program a nutily instruktory improvizovat. Lída Nekvasilová, instruktorka II. stupně, říká: Účastníci asi byli zklamáni, měli obdržet za své peníze více. Josef Tremel, vedoucí této školy: Obsah odpovídal spíše okresní činnosti. Trvalý pozitivní dopad na účastníky je sporný. Účastníkům se škola jevila v optimističtějším světle, i když se vyskytly i kritické hlasy.

Zdeněk, řemeslník, 22 let, z Prahy: Očekával jsem oboustrannou snahu o rozprosdění zábavy a sjednocení zájmů.

A tak nakonec nejsilnějším zážitkem pro všechny účastníky bylo přenocování v iglú, což samo o sobě svědčí o ne příliš šťastném průběhu celé akce. Světlou výjimkou byl celodenní výlet na běžkách (účastnila se jen část frekventantů), dlouhý asi 35 km, který odpovídal svou náročností i průběhem tomu, co by mělo být standardem každodenního programu.

Zpravodaj Pleticha, dotazován spolupracovníkem Metodických listů na svůj názor k celé akci, řekl: Líbilo se mi tady, až na reportéra, který přes den ležel a v noci vyslychal účastníky.

Takže kritika byla všeobecná.
JAROSLAV KVÍD

METODICKÉ LISTY pro pobyt v přírodě — pro vnitřní potřebu SSM vydává oddělení zájmové činnosti ČUV SSM. Adresa redakce: ČUV SSM, oddělení zájmové činnosti, Praha 1, Gorkého nám. 24. Řídí redakční rada, odpovídá předseda redakční rady Jaromír Kincl. Grafická úprava Jaroslav Weigel. Tisk JPSM Brno, Krondlova 22. Č. z. 161/73.